

Seakasvatusektorist omade vahel

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Mati Tuvi
Saimre Agro Grupp
05.09.2024

Saimre Agro Grupp OÜ

SAIMRE AGRO
— GRUPP —

- ▶ **Seakasvatus**
  - 6 farmi, 1550 E + VP + N
- ▶ **Piimatootmine**
  - 1000 lüpsilehma, 1000 noorlooma
- ▶ **Taimekasvatus**
  - põllukultuuride kasvatamine ja sööda tootmine veistele 3750 ha

Tulundusühistu Ühinenud Seafarmid

- ▶ Saimre Seakasvatuse OÜ (4 farmi)
- ▶ Viru Peekon OÜ (1 farm)
- ▶ Paistu Farmer (1 farm)
- ▶ Linnamäe Peekon OÜ (1 farm)
- ▶ Kaubi Farmid OÜ (2 farmi)

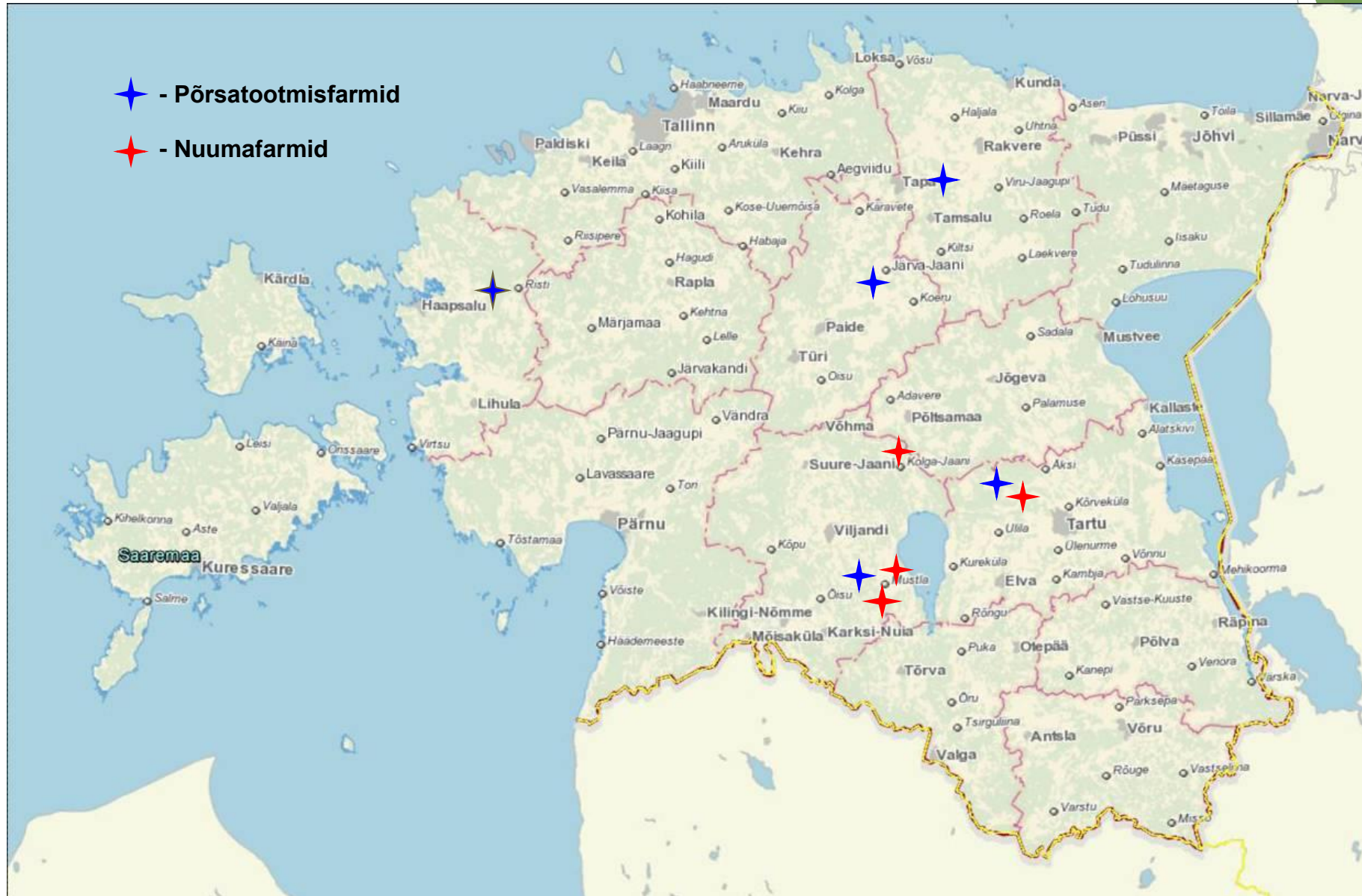
Tulundusühistu Ühinenud Seafarmid

- 5 liiget
- 2300 emist (11% Eesti emistest)
- 9 farmi

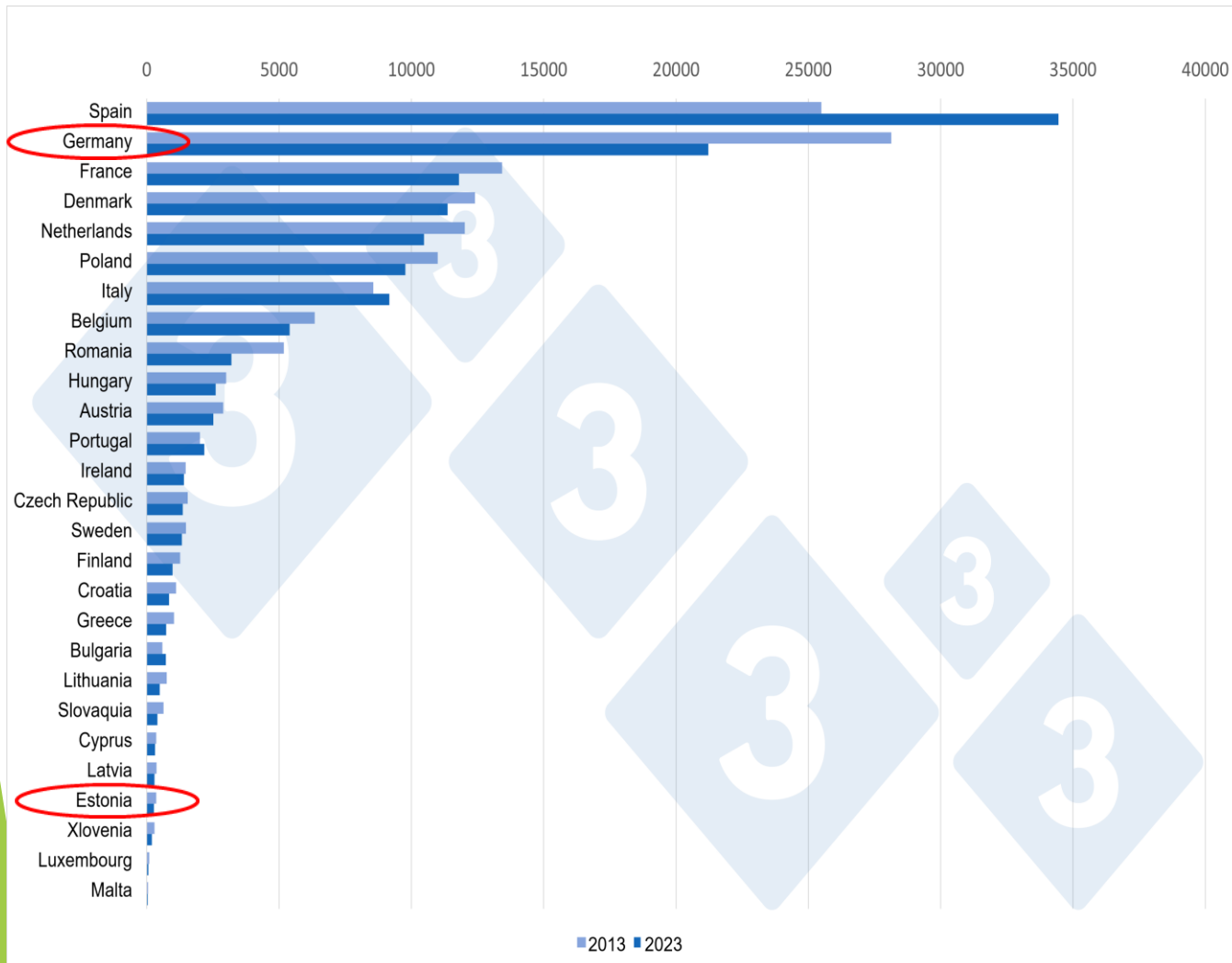
Eesmärk => luua tunnustatud tootjaorganisatsioon

Ootame uusi liikmeid ühinema ühistuga!

ÜSF farmide asukohad Eestis

Sigade arvud 2013-2023

Sigade arv maailmas

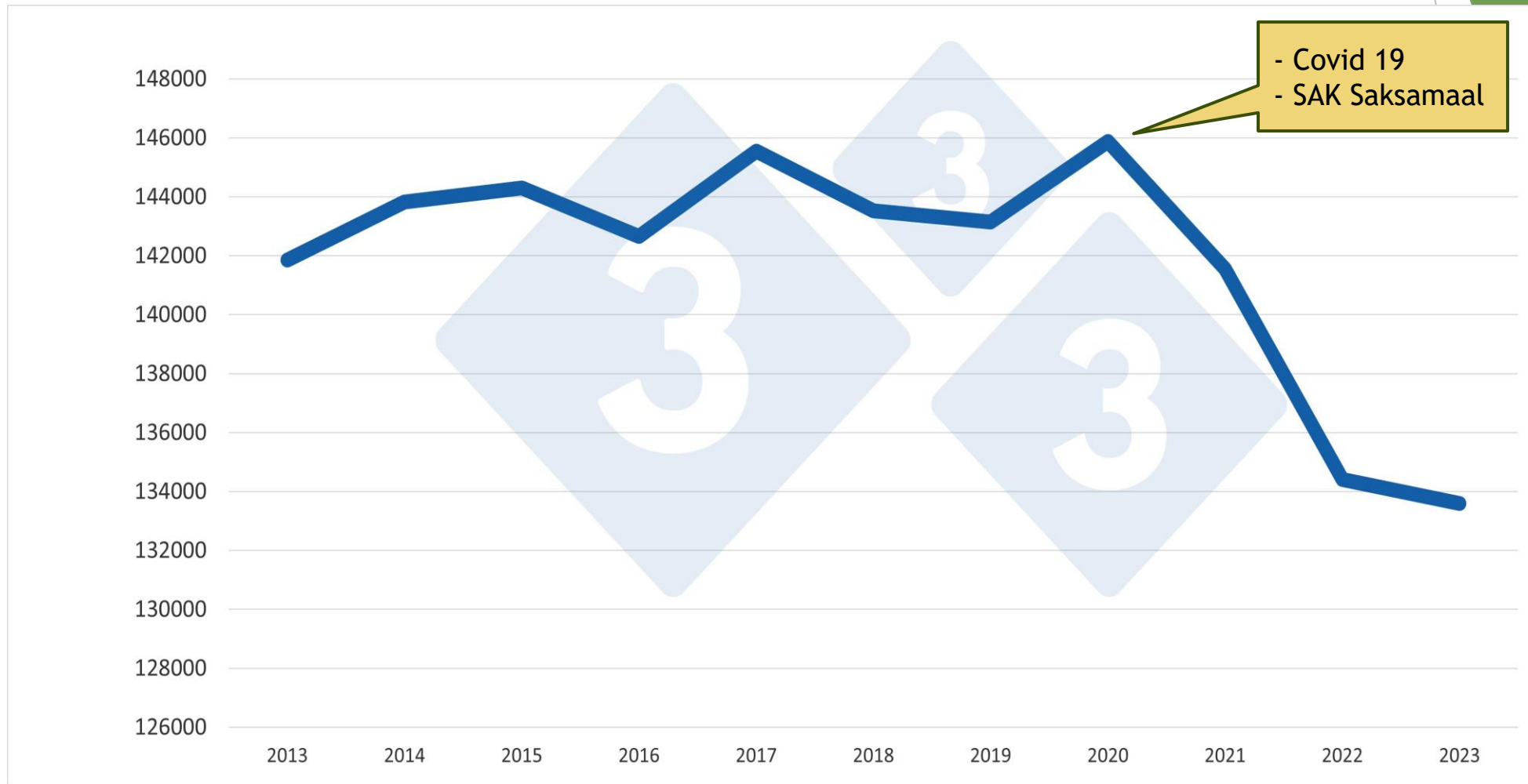
- ▶ 2013 - 977 milj siga
- ▶ 2023 - 778 milj siga (ca 20% vähem)

Sigade arv EL-s

- ▶ 2013 - 142 milj siga
- ▶ 2023 - 134 milj siga (ca 6% vähem)

Siiamaani on EL olnud sealiha tootmises ja ekspordis edukas

Sigade arvu muutus EL-s 2013-2023

EL sealihasektori arengud tänaseni

- ▶ EL on suurim sealiha eksportöör maailmas - 4 milj tonni sealiha ehk 50 milj siga aastas (13% kogutoodangust)
- ▶ Suurimad eksportijad Saksamaa, Hispaania ja Prantsusmaa,
- ▶ Peamised turud - Aasia riigid, eelkõige Hiina (SAK jätkuv levik Aasias)

- ▶ Sigade arvu vähenemine nii maailmas kui EL-s (eriti Saksamaal) on Eestile positiivne trend
- ▶ Ülemaailmne sealiha defitsiit - EL seakasvatuse äri läheb hästi - liha hind püsib piisavalt kõrge EL-s => Eestis (Saksa hind => Eesti hind)

- ▶ Siiski on tõenäoline, et tulevik nii helge ei ole...
  - SAK levik Euroopas
  - üha karmimad keskkonna- ja heaolunõuded => omahinna tõus
  - kiire seakasvatuse vähenemine EL-s (eksport väheneb/kaob, jääb siseturg)

Prognoosid EL seakasvatusele lähitulevikus

MÕÕDUKAS LANGUS

▶ Üha rangemad sigade heaolu nõuded EL-s

- EL seakasvatus väheneb, osa seakasvatajaid (juba) lõpetab tegevuse
- Muu maailm ei lähe sellega kaasa, kõrgem heaolu tõstab omahinda - EL konkurentsivõime väheneb

▶ Üldine sealiha tarbimise vähenemine maailmas

- Hiina rahvaarv ja sealiha tarbimine on vähenenud (+/-50% kogu sealihast)
- Maailma rahvaarv kasvab eelkõige sealiha mittedesertide ja vaesemate piirkondade arvelt
- Heaoluühiskonnas inimeste toitumisharjumused muutuvad (sealiha vähem, linnu- ja loomaliha rohkem - see on marginaalne muutus)

Globaalne nõudlus sealihale väheneb aeglaselt - väheneb vajadus tootmisele ekspordiks

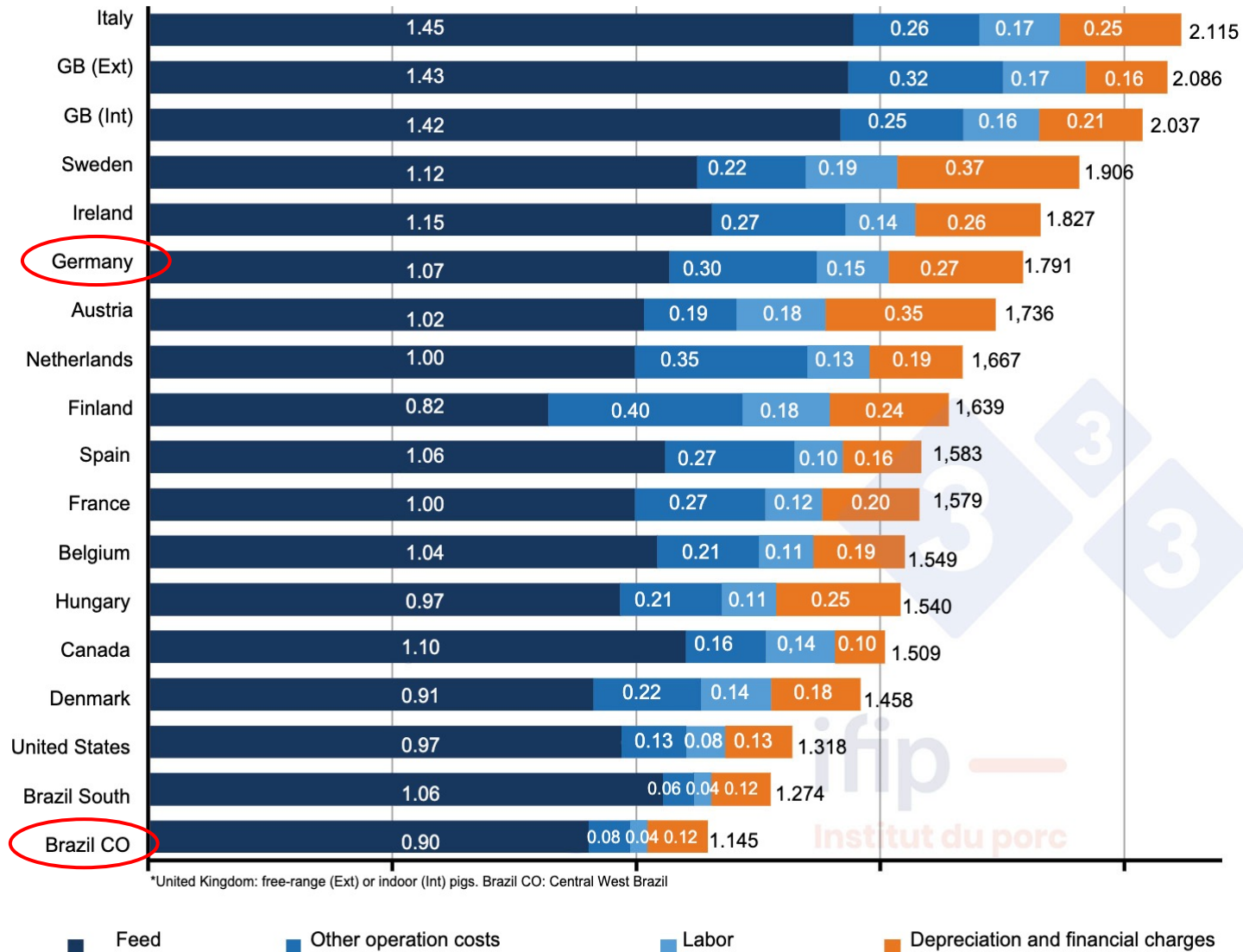
Uued heaolunõuded Saksamaal

► Kultpõrsaste kastreerimine Saksa põrsatootmisfarmides

- Kastreerimine üldnarkoosis - ei ole EL üldnõue, Saksamaa vabatahtlik valik
- EL üldnõue - kastreerimine kohaliku anesteesia ja analgeesiaga

Sealiha tootmiskulud 2021 (eur/liha kg)

Prognoosid EL seakasvatusele lähitulevikus

MUST STSENAARIUM

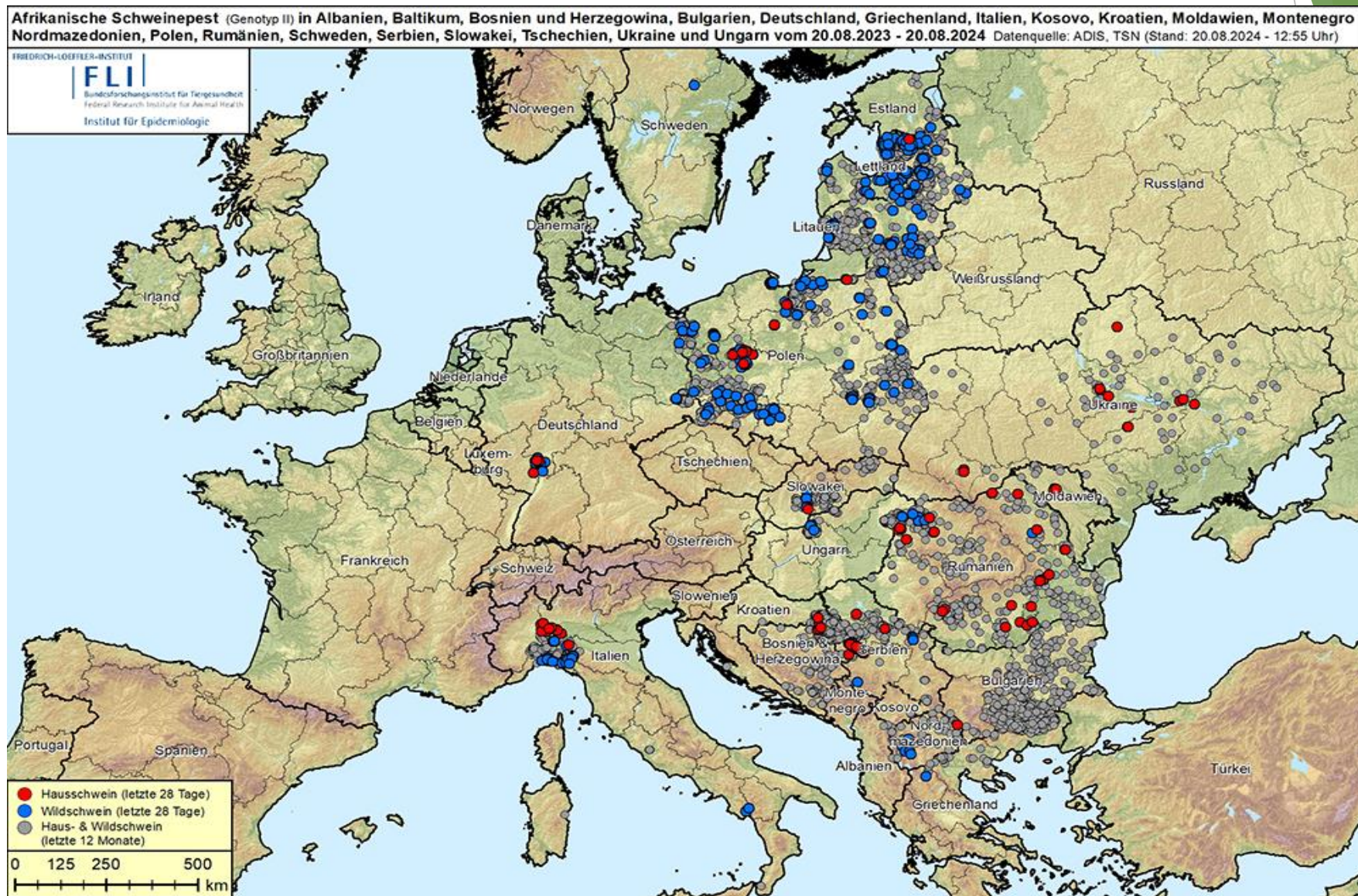
► Sigade Aafrika katk (SAK) - suurim oht

- Kui SAK levib Lääne Euroopas, eksporditurud lähevad kinni, tohutu kogus sealiha jääb EL siseturule
- Hind langeb kiiresti ja drastiliselt kogu EL-s...

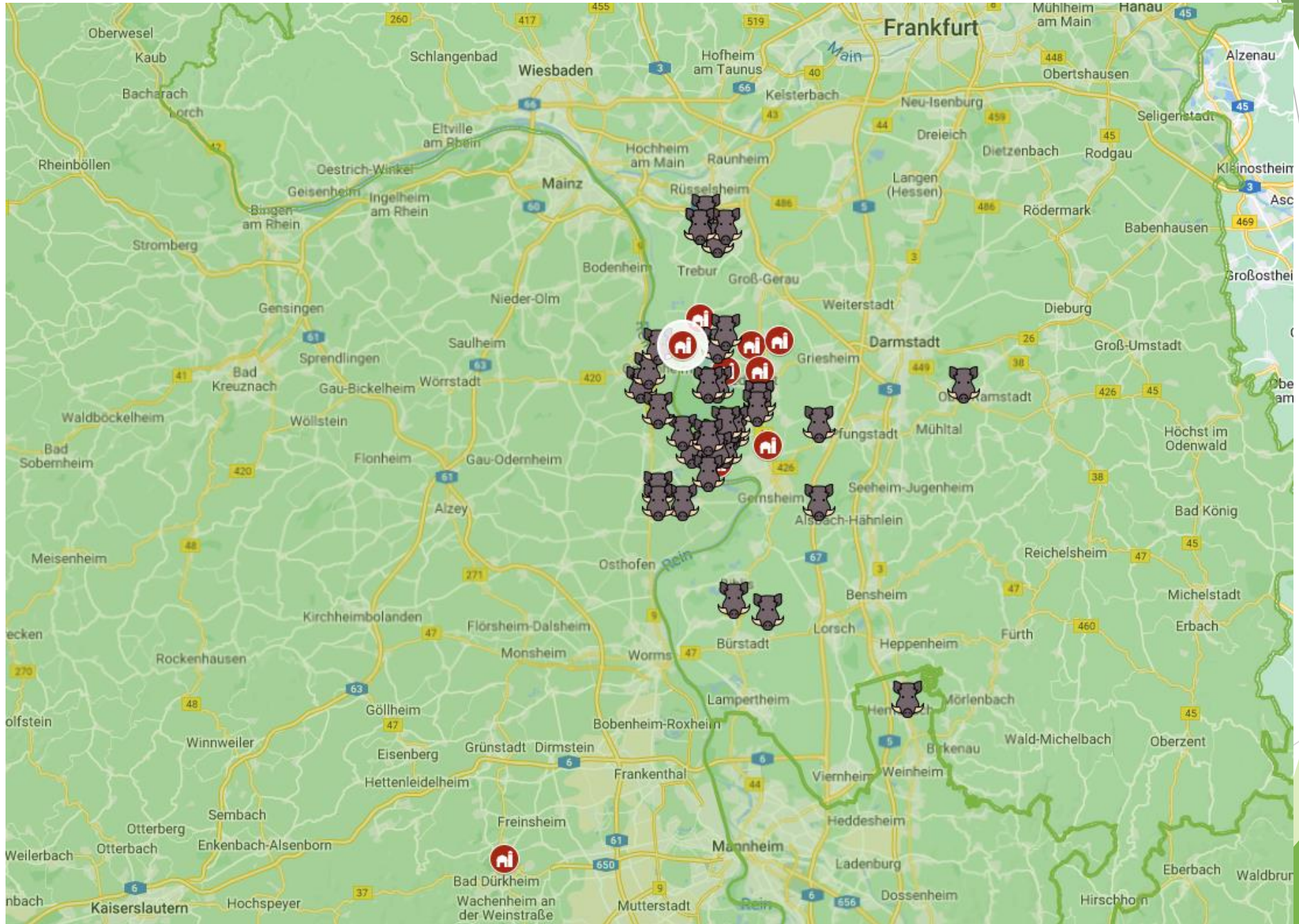
Saksa hind => Eesti hind => jälle KRIIS...

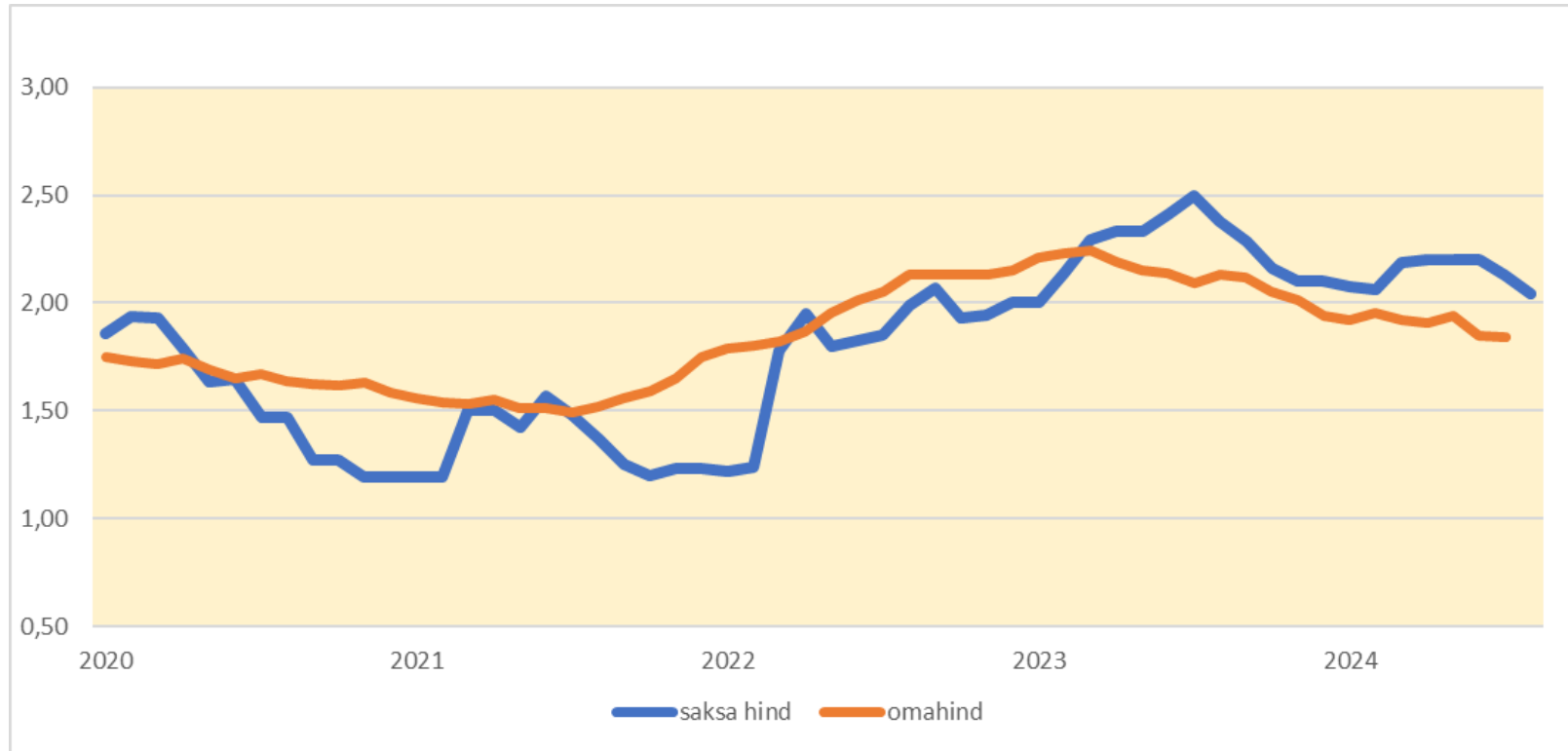
SAK olukord EL-s 25.08.24

Sealiha Saksa hind ja tootmise omahind Eestis

- ▶ Nov. 2019 Covid 19 Hiinas
- ▶ Sept. 2020 SAK Saksamaal
- ▶ Veebr. 2022 sõda Ukrainas

Seakasvatus on olnud kahjumis 3 aastal 5-st

Seakasvatus Eestis 2020-2024

ETSAÜ liikmed (JKK):

- ▶ 2020 lõpus - 12343 emist / 317 000 siga
- ▶ 2021 lõpus - 11389 emist / 308 000 siga (-7%)
- ▶ 2022 lõpus - 9177 emist / 270 000 siga (-12,3%)
- ▶ 2023 lõpus - 9595 emist / 275 000 siga (+1,85%)
- ▶ 2024 juuli - 9665 emist / 285 000 siga (+2,6%)

2024 Atria Farmid - 2800 emist, Rakvere Farmid - 7600 emist

Kokku 2024 Eestis 20 500+ emist

Riigi sealihaga 100% omavarustatuse tagamiseks on vaja 25 000+ emist.

Täna on omavarustatus ca 80%

Tänapäeva Eesti seakasvataja vajalikud omadused

▶ Seakasvataja

- bioloogiline efektiivsus tootmisprotsessis

▶ Börsimaakler

- teravilja, soja jms hindade pidev jälgimine ja õigel ajal fikseerimine

▶ Ärimees

- hea läbirääkija
- osta odavalt, tooda kuluefektiivselt, müü kallilt

Üksiküritajal on sel moel raske ellu jääda

Lääne Euroopa seakasvatajad tegelevad peamiselt oma põhitööga - seakasvatusega, ühistud tegelevad majandusteemadega

ALTERNATIIV EESTIS - ÜHINEDA JA TEHA SEDA KÕIKE ÜHISELT

Seakasvatuse ja lihatööstuse integreerumine

- ▶ Atria, Maag, OG ettevõtted jt omavad suures osas oma toorainebaasi
- ▶ Väga tark strateegiline otsus - kord on raha seakasvatuses, teine kord lihatööstuses...
- ▶ Raha on kord vasakus taskus, kord paremas taskus, aga mõlemad on sama omaniku taskud
- ▶ EELDUS - tuleb olla mõlemas valdkonnas efektiivne
- ▶ Suurel süsteemil on palju eeliseid - suured mahud => paremad positsioonid ostu-müügiläbirääkimistel

Mida peaksid tegema ülejäänud Eesti seakasvatajad?

Koonduma ja looma tootjate ühistu(d) ehk tunnustatud tootjaorganisatsioon(id)

Tunnustatud tootjaorganisatsioon

▶ Tingimused:

- min 6 sõltumatut liiget, ühistu käive min 4 meur/a (3 a jooksul)

▶ Eeldused:

- omavaheline usaldus ja soov teha asju koos ja hästi (ELT halb kogemus...)
- väga tugev juhtimine(!)

▶ Tegevused-võimalused:

- Ühised sisseostud (sööt, toorained, tarvikud, know-how)
- Ühine müük (põrsad, nuumikud, tõusead)
- Toetused tegevusele, arenguprojektidele, investeeringutele
- Lihatööstus(t)e omandamine - kogu tootmisahel a´ la Maag, Atria jt (*farmist taldrikule*)

See võiks olla „Eesti mudel“, kuidas paremini vastu seista uutele väljakutsetele
Eesmärk on muuta seakasvatus Eestis stabiilseks ja jätkusuutlikuks äritegevuseks

Ootame uusi liikmeid ühinema ÜSF ühistuga!

SUUR EESMÄRK

Toodame, väärindame ja tarbime kodumaist sealiha

FAKT - Eesti sealiha on kvaliteetne

- Eesti sead on väga terved, võrreldes teiste EL riikidega... (AB kasutus alla EL keskmise)
- Meie bioohutusstandardid on ilmselt EL rangeimad
- Duroc tõu kasutamine - maailmapraktikas seni maitsvaim ja mahlaseim sealiha
- SEUROP süsteem - ühtlane kvaliteetne rümp ja tailiha% (S-52,6%, E-47% => 99,6%)

MIDA VAJAME - patriotism, ühised huvid ja kindel koostöö osapoolte vahel:

- Riik - loob selleks sünergiaks võimalused, VÄGA oluline - kodumaine tooraine riigihangetes
  - Seakasvatajad - on valmis tootma kogu vajaliku tooraine
  - Lihatööstused - toodavad lihatooteid kodumaisest toorainest
- Eesti mudel -
integreeritud süsteemid**

TULEMUSED...

- Lühike tarneahel (süsiniku jalajälg) => kodumaised vili/sööt => siga/liha => toit Eesti inimeste laual
- Meil on tagatud toidujulgeolek kriisiolukordades
- Kümned miljonid eurod jäävad Eestisse => Eesti majandusse => Eesti julgeolekusse!!

Täna tähelepanu eest!

